

Vahedalt aus. Võluvalt värviline

MARI KARLSON

„Paljud inimesed on soovitanud mul mälestusi kirjutada, aga ma ei hakka kunagi kirjutama, sest ma ei viitsi,“ ütleb Leida Rammo raamatu autor Eike Värگیle. Otse ja ausalt.

Tegelikult alustas teatrilooline Eike Värk Leida Rammo mälestuste üles kirjutamist juba 2001. aastal. Siis rääkis Leida Rammo oma õpetajatest ja kolleegidest, kuid nende juttude taga hakkas kirjutaja jaoks vormuma jutustaja enda natuur. „Võitlejahingega töö ja õiguse eest seisja, ehe, siiras, visa, jonnakas, energiast ja teotahtest pakatav, imetlusväärne teatri- ja filmimaailma *Grand Old Lady*,“ iseloomustab Eike Värk. Loodetavasti tõestab seda ka Leida kirevatest ja värviküllastest maailmadest kõnelev raamat.

Kirg ja värvid

„Kõike, mida Leida Rammo teinud on, on ta teinud kirega,“ iseloomustab Eike Värk. „Kirglikult on ta liikunud oma unistuste eesmärgi poole saada näitlejaks. Sama kirglikult seisab ta nüüd Tallinna Linnateatri oma maja eest.“

Raivo Põldmaa sõnul on Leida andnud Linnateatri rahvale tagasi lootuse ja soovi uue teatrimaja nimel tegutseda. Juba 22 aastat Tallinna Linnateatri direktor olnud Raivo Põldmaa ütleb, et Leida näol on tegemist erakordse inimesega, erilisel vitaalse, sihikindla ja läbimõeldud tegevuskavaga persooniga.

Noorena võttis Leida kätte ja läks oma unistustele järele: „Ülikooli ma ei tahtnud õppima minna, tahtsin ju teatrisse. Sain 1943. aasta sügisel Saksa okupatsiooni aegsest tööametist märgukirja, et miks ma tööl ei ole. Olin kevadel kooli lõpetanud ja oleksin pidanud tööle minema. Siis mõtlesin, et Eestisse ma ei jää. Otsustasin, et teatri pärast lähen siit ära, välismaale, sest siia teatrikooli ma sisse ei saanud. Kavatsesin minna Lääne-Euroopasse.“



„Viini postmark“. Leida Rammo – Klaara Kukk ja Jüri Järvet – Martin Roll.

FOTO EHI

avas tookordne Noorsooteater oma stuudio (või õpirühma). Eelnevalt toimusid sinna katsed. Ja imelikul kombel sain ma otsekohe sisse. Noorsooteatri stuudiosse tuli juhiks ja õppejõuks Ilmar Tammur. Noorena oli ta tohutult andekas.”

Ja siis järgnes Teatriinstituut. Leida: „Kui ma Teatriinstituudis õppisin, siis vahepeal oli nii, et ma tegin Noorsooteatris etendustes kaasa ja Estonias assisteerisin, see tähendab, et ma olin alalõpmata saalis. Jälginis, kuidas etendused valmivad. Kui ma ei pidanud olema instituudis loengutes, siis olin ma teatris.“

Ausus ja austus

„Ma arvan, et ma olen teiste suhtes liiga kriitiline,“ ütleb Leida Rammo. „Aga ma olen iseenda suhtes ka küllalt nõudlik. Minul on olnud teatrisse mingisugune eriline suhtumine või vastutus publiku ees. Kas on saalis üks või kümme inimest, sellel ei ole minu jaoks tähtsust, ma püüan anda endast ikka maksimumi. Inimene peab vastutama selle eest, mis ta laval teeb.“

Kõige enam huvitab vaatajaid, mida te

Maris Balbat on öelnud: „Leida Rammo on Eesti filmis unikaalne nähtus. Loodus on andnud talle huvitava, erakordse näo ning koos sellega ka tähelepandava näitlejaande. Eesti filmirezissöörid on ta avastanud ja korduvalt ekraanile toonud. Ning ilmnes, et mitte ainult põnev nägu ja näitlejaandekus, vaid ka eesti teatrinäitlejatega eriti varasematel aegadel ekraanil kaasnenud teatraalsus teda ei kammitsenud. Filmilinal ja teleekraanil on ta mõjunud väga loomulikuna, mitterängituna. Ja kuigi ta on mänginud ka teatris, pole teater teda „rikkunud“ – või ehk ongi ta natuur, kes oma loomulikkude võltsimatut olekut kaamerate ees ei kaota.“

Lea Tormis: „Leida Rammo on oma pärane ja isikupäraselt huvitav karakternäitleja. Ta ei karda olla laval või filmis inetu, ei karda olla naljakas. Ta ei mõtle sellele, kuidas ta rollis välja näeb, vaid käitub tegelaskuju loomuse järgi. Leida Rammo on tugeva koomilise soonega karakternäitleja, kes ei pelga vajasel mõjuda ka grotesksena.“



Kirivatest ja vahtimastest...
dest kõnelev raamat.

Kirg ja värvid

„Kõike, mida Leida Rammo teinud on, on ta teinud kirega,” iseloomustab Eike Värk. „Kirglikult on ta liikunud oma unistuste eesmärgi poole saada näitlejaks. Sama kirglikult seisab ta nüüd Tallinna Linnateatri oma maja eest.”

Raivo Põldmaa sõnul on Leida andnud Linnateatri rahvale tagasi lootuse ja soovi uue teatrimaja nimel tegutseda. Juba 22 aastat Tallinna Linnateatri direktor olnud Raivo Põldmaa ütleb, et Leida näol on tegemist erakordse inimesega, eriliselt vitaalse, sihikindla ja läbimõeldud tegevuskavaga persooniga.

Noorena võttis Leida kätte ja läks oma unistustele järele: „Ülikooli ma ei tahtnud õppima minna, tahtsin ju teatrisse. Sain 1943. aasta sügisel Saksa okupatsiooni aegsest tööametist märgukirja, et miks ma tööl ei ole. Olin kevadel kooli lõpetanud ja oleksin pidanud tööle minema. Siis mõtlesin, et Eestisse ma ei jää. Otsustasin, et teatri pärast lähen siit ära, välismaale, sest siia teatrikooli ma sisse ei saanud. Kavatsesin minna Lääne-Euroopasse.”

Eestis Leida teatrikooli ei saanud, aga Viinis võeti ta kohe vastu. „Viinis sain teatrikoolis käia vaid kolm nädalat kuni üldmobilisatsioonini, mil kool suleti nagu kõik taolised asutused.” Siis tulid pommitamised, elu Belgias ja... kõikide üllatuseks koju tagasi.

Leida: „1946. aasta veebruaris, varsti pärast seda, kui ma Eestisse jõudsin,

avas tookordne Noorsooteater oma stuudio (või õpirühma). Eelnevalt toimusid sinna katsed. Ja imelikul kombel sain ma otsekohe sisse. Noorsooteatri stuudiosse tuli juhiks ja õppejõuks Ilmar Tammur. Noorena oli ta tohutult andekas.”

Ja siis järgnes Teatriinstituut. Leida: „Kui ma Teatriinstituudis õppisin, siis vahepeal oli nii, et ma tegin Noorsooteatris etendustes kaasa ja Estonias assisteerisin, see tähendab, et ma olin alalõpmata saalis. Jälgisin, kuidas etendused valmivad. Kui ma ei pidanud olema instituudis loengutes, siis olin ma teatris.”

Ausus ja austus

„Ma arvan, et ma olen teiste suhtes liiga kriitiline,” ütleb Leida Rammo. „Aga ma olen iseenda suhtes ka küllalt nõudlik. Minul on olnud teatrisse mingisugune eriline suhtumine või vastutus publiku ees. Kas on saalis üks või kümme inimest, sellel ei ole minu jaoks tähtsust, ma püüan anda endast ikka maksimumi. Inimene peab vastutama selle eest, mis ta laval teeb.”

Kõige enam huvitab vaatajat, mida tegelane laval mõtleb, mitte see, mida ta räägib. Ja elus on ka nii, et huvitab, mis inimene mõtleb. Täheandab: peab olema teine plaan, seda peab fikseerima, siis hakkab kõik klappima. Oluline on, et näitleja huvitavalt mõtleks. Kõik see on väga lihtne. Kõik geniaalne on väga lihtne.”

Maris Balbat on öelnud: „Leida Rammo on Eesti filmis unikaalne nähtus. Loodus on andnud talle huvitava, erakordse näo ning koos sellega ka tähelepanud näitlejaand. Eesti filmirežissöörid on ta avastanud ja korduvalt ekraanile toonud. Ning ilmnes, et mitte ainult põnev nägu ja näitlejaandekus, vaid ka eesti teatrinäitlejatega eriti varasematel aegadel ekraanil kaasnenud teatraalsus teda ei kammitsenud. Filmi- ja teelekraanil on ta mõjunud väga loomulikuna, mittemängituna. Ja kuigi ta on mänginud ka teatris, pole teater teda „rikkunud” – või ehk ongi ta natura, kes oma loomulikku, võltsimatut olekut kaamerate ees ei kaota.”

Lea Tormis: „Leida Rammo on omapärane ja isikupäraselt huvitav karakternäitleja. Ta ei karda olla laval või filmis inetu, ei karda olla naljakas. Ta ei mõtle sellele, kuidas ta rollis välja näeb, vaid käitub tegelaskuju loomuse järgi. Leida Rammo on tugeva koomilise soonega karakternäitleja, kes ei pelga vajadusel mõjuda ka grotesksena.”



Leida Rammo värvilised maailmad

Eike Värk
376 lk
kõva köide

